

ANALIZA STANJA SIGURNOSTI SAOBRAĆAJA NA PODRUČJU OPĆINE ŽEPČE ZA 2015. GODINU

Dejana Jozinović, student, email: dejanajozinovic88@gmail.com

Sandra Marković, email: sandra.markovic07@hotmail.com

Doc.dr. Tihomir Đurić, email: mrdjtiho@teol.net

Saobraćajni fakultet u Doboju, Republika Srpska, Bosna i Hercegovina

Sažetak: U radu je izvršena analiza osnovnih pokazatelja bezbjednosti u saobraćaju na području općine Žepče uz prijedlog mjera sa ciljem unaprijeđenja stanja bezbjednosti saobraćaja. Analizirani su također i pokazatelji o saobraćajnim nezgodama koje su se dogodile u ulicama, lokalnim, regionalnim putevima i dijelu magistralnog puta koji prolazi kroz područje općine Žepče, u toku 2015. godine.

Ključne riječi: saobraćajna nezgoda, bezbjednost saobraćaja, uzročnici mikrolokacije.

ANALYSIS OF THE SITUATION TRAFFIC SAFETY IN THE MUNICIPALITY OF ŽEPČE IN 2015

Abstract: In this work analyzed the basic indicators of traffic safety in the municipality of Žepče with proposal of measures aimed at improving the situation of traffic safety. There is also analyzed indicators on road accidents that occurred in the streets, local and regional roads and the part of main road that runs through the area of the municipality of Žepče in 2015.

Keywords: traffic accidents, traffic safety, pathogens and micro-location

1. UVOD

Žepče je naselje i središte istoimene općine u Zeničko-dobojskom kantonu. Kroz Žepče prolazi magistralni put Sarajevo - Zenica - Doboj - Bosanski Brod - Slavonski Brod, te željeznička pruga Ploče - Sarajevo - Zenica - Doboj - Modriča - Bosanski Šamac. Žepče se nalazi između 18° 2' geografske dužine i 44° 25' geografske širine, te na 219 m nadmorske visine. Općina Žepče broji 30.000 stanovnika i ima 600 privrednih subjekata. Kroz grad protiče rijeka Bosna. Žepče se nalazi u dolini, a okružen je planinama koje su pogodne za planinarenje i lovni turizam. Po posljednjem službenom popisu stanovništva, općina Žepče imala je 22.966 stanovnika, raspoređenih u 23 naselja.

2. ANALIZA STANJA BEZBJEDNOSTI SAOBRAĆAJA NA PODRUČJU OPĆINE ŽEPČE

Prema statičkim podacima u toku 2015. godine, na području općine Žepče registrovano je 339 saobraćajnih nezgoda. Sa poginulim osobama dogodile su se 4 saobraćajne nezgode, sa težim tjelesnim povredama 14, sa lakšim tjelesnim povredama 36, dok je se sa materijalnom štetom desilo 285 saobraćajnih nezgoda. [2]

Tabela 1. Broj starosne strukture reg. vozila na području općine Žepče u 2015. godini

Starost	Putnička vozila	Autobusi	Teretna vozila	Motocikli	ostalo	Ukupno vozila
Do 1 god.	24	0	43	5	61	133
1-2	21	0	19	3	22	65
3-5	124	0	80	2	50	256
6-10	670	13	260	21	143	1107

11-15	2393	23	127	11	73	2627
Više od 15	2183	32	246	17	114	2592
Ukupno	5415	68	775	59	463	6780

Broj registrovanih vozila na području općine Žepče u toku 2015. godine je iznosio 6780 motornih vozila. Najviše je registrovano puničkih vozila 5415 ili 79,86%, zatim teretna vozila 775 ili 11,43% itd. Gledajući starosnu strukturu, najviše je registrovano vozila čija je starost između 11-15 godina 2393 ili 44,19%, zatim vozila čija je starost veća od 15 godina 2183 ili 40,31% itd. U tabeli 4. dat je ukupan broj saobraćajnih nezgoda na području općine Žepče u 2015. godini.

Tabela 2. Ukupan broj saobraćajnih nezgoda u 2015. godini na području općine Žepče

Ukupan broj registriranih vozila	Broj putničkih vozila	Broj saobraćajnih nezgoda		
		ukupno	sa nastradalim	sa mat. štetom
6780	5415	339	54	285

U toku 2015. Godine na području općine Žepče evidentirano je 339 saobraćajnih nezgoda od kojih je 54 saobraćajne nezgode sa nasradalim licima i 285 sa materijalnom štetom. U tabeli 3. dat je broj saobraćajnih nezgoda na području općine Žepče za svaki mjesec u toku 2015. godine.

Tabela 3. Broj saobraćajnih nezgoda za svaki mjesec 2015. godine na području općine Žepče

MJESEC	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Broj saob. nezgoda	19	27	23	24	28	30	24	31	26	32	37	38

Analizirajući broj saobraćajnih nezgoda u toku pojedinih mjeseci u 2015. godini dolazi se do saznanja da se najveći broj nezgoda dogodio u decembru, zatim u novembru, oktobru itd. Kao razlog može se navesti povećana frekvencija vozila, alkoholiziranost, prijelaz godisnjih doba jesen – zima (kiša, poledica, magla, snijeg), smanjena vidljivost, a samim tim i povećana koncentracija vozača, što za posljedicu ima povećan umor vozača, te nepravodobno reagiranje u pojedinim situacijama. U tabeli 4. date su posljedice saobraćajnih nezgoda na području općine Žepče u 2015. godini.

Tabela 4. Posljedice saobraćajnih nezgoda na području općine Žepče u 2015. godini

MJESEC	Ukupan broj s/n	Povrijeđeni	Poginuli
Januar	19	1	0
Februar	27	8	0
Mart	23	1	1
April	24	9	0
Maj	28	6	0
Jun	30	9	0
Jul	24	10	0
August	31	6	1
Septembar	26	5	0

Oktober	32	2	1
Novembar	37	9	1
Decembar	38	9	0
Ukupno	339	75	4

U mjesecima martu, oktobru i novembru je po jedna poginula osoba. Povrijeđenih je najviše bilo u julu – 10, aprilu, junu, novembru i oktobru – 9, u februaru – 8. U tabeli 5. Prikazana je starosna struktura nastradalih lica u saobraćajnim nezgodama na području općine Žepče u toku 2015. godine.

Tabela 5. Smrtonosna struktura nastradalih lica na području općine Žepče u toku 2015. godine

Starosna struktura	NASTRADALE OSOBE U SAOBRAĆAJNIM NEZGODAMA					
	POGINULI			OZLIJEĐENI		
	Vozači	Putnici	Pješaci	Vozači	Putnici	Pješaci
do 6 god.	-	-	-	-	1	-
6-9	-	-	-	-	1	2
10-14	-	-	-	-	4	-
15-17	-	-	-	1	3	3
18-20	-	-	-	4	2	-
21-24	-	-	-	3	3	-
25-30	-	-	-	10	2	2
31-40	-	-	-	7	3	-
41-50	-	-	1	7	2	1
51-65	1	1	-	5	4	4
66 i više	1	-	-	-	1	-

Po starosnoj strukturi, jedna osoba je poginula u dobi od 41-50, dvije u dobi od 51-65 i jedna u dobi 66 i više. U saobraćajnim nezgodama poginuo je jedan pješak, jedan putnik i dva vozača. Najveći broj povrijeđenih registrovan je u dobi od 25-30 godine – 14, zatim u dobi od 51-65 godine – 13, u dobi do 31-40 godine – 10, u dobi od 41-50 godine – 10. U saobraćajnim nezgodama na području općine Žepče najviše je povrijeđeno vozača – 37, zatim putnika – 26, te pješaka – 12. U tabeli 6. data je struktura i broj događanja saobraćajnih nezgoda po pojedinim kategorijama puta na području općine Žepče u toku 2015. godine.

Tabela 6. Broj saobraćajnih nezgoda prema kategoriji puta za 2015. god.

Mjesec	Magistralna cesta	Regionalna cesta	Lokalna cesta	Ulice	Ostalo	Ukupno
Januar	8	2	4	2	3	19
Februar	15	3	3	5	1	27
Mart	7	5	5	3	3	23
April	8	4	5	7	0	24
Maj	8	8	5	6	1	28
Juni	10	5	6	5	4	30

Jul	12	5	5	2	0	24
August	14	2	5	9	1	31
Sepembar	10	5	4	5	2	26
Oktobar	15	7	6	3	1	32
Novembar	13	6	10	6	2	37
Decembar	15	10	3	10	0	38
UKUPNO	135	62	61	63	18	339

Analizirajući broj saobraćajnih nezgoda prema kategoriji puta, dolazi se do saznanja da se na području općine Žepče u toku 2015. godine najviše saobraćajnih nezgoda dogodilo na magistralnom putu – 135 nezgoda, ulicama – 63 nezgode, regionalnom putu - 62 nezgoda.

U tabeli 7. dati su broj i posljedice saobraćajnih nezgoda u naselju i van naselja na području općine Žepče u toku 2015. godine.

Tabela 7. Broj posljedica u s/n u naselju i van naselja na području općine Žepče u 2015. godini

LOKACIJE SAOBRAĆAJNIH NEZGODA	Broj poginulih ili povrijeđenih			Broj nezgoda
	Poginulo	Povrijeđeno	Ukupno	
U naselju	1	37	38	188
Van naselja	3	38	41	151
UKUPNO	4	75	79	339

Najveći broj saobraćajnih nezgoda evidentirano je u naseljenim mjestima – 188 nezgodaili 55,45%, dok je u van naseljenim mjestima registrovano - 151 nezgoda ili 44,55%. Najviše poginulih zabilježeno je u van naseljenim mjestima – 3 osobe ili 75%, dok je u naselju registrovana 1 poginula osoba ili 35%. Najviše povrijeđenih osoba evidentirano je u van naseljenim mjestima – 38 osoba ili 51%, dok je u naseljenim mjesima evidentirano – 37 povrijeđenih osoba ili 49%. U tabeli 8. data je struktura saobraćajnih nezgoda po vrsti saobraćajne nezgode u općini Žepče u toku 2015. godine.

Tabela 8. Struktura s/n po vrsti saobraćajne nezgode u općini Žepče u 2015. godini

VRSTE SAOBRAĆAJNE NEZGODE	Broj poginulih ili povrijeđenih			Broj nezgoda
	Poginulo	Povrijeđeno	Ukupno	
Nalet vozila na pješaka	1	12	13	14
Sudar vozila	3	63	66	325
UKUPNO	4	75	79	339

Na osnovu ove analize saobraćajnih nezgoda, u toku 2015. godine na području općine Žepče dogodilo se 325 sudara motornih vozila ili 96%, dok je evidentirano 14 naleta vozila na pješake ili 4%. U sudarima vozila poginule su 3 osobe i povrijeđene 63 osobe, dok je pri naletu vozila na pješaka poginula 1 osoba, a 12 je povrijeđeno.

U tabeli 9. dati su glavni uzročnici saobraćajnih nezgoda na području općine Žepče u toku 2015. godine.

Kada analiziramo uzročnike nastanka saobraćajnih nezgoda u toku 2015. godine na području općine Žepče zbog neprilagođene brzine uslovima i stanju puta dogodilo se 69 saobraćajnih nezgoda ili 21%, zatim slijedi alkohol – 43 nezgode ili 13%, nepropisane radnje vozilom – 41 saobraćajna nezgoda ili 12%, vožnja bez propisanog odstojanja – 39 saobraćajnih nezgoda ili 11%, nepropisano mimoilaženje – 33 saobraćajne nezgode ili 9% itd.

Tabela 9. Glavni uzročnici saobraćajnih nezgoda na području općine Žepče u 2015. godini

UZROK NASTANKA NEZGODE	BROJ NEZGODA
Neprilagođena brzina	69
Alkohol	43
Radnje vozilom	41
Vožnja bez propisanog odstojanja	39
Mimioilaženje	33
Nepoštivanje prava prvenstva	27
Iznenadna promjena pravca	6
Nepropisno pretjecanje	15
Nepropisana vožnja unazad	24
Nepropisano skretanje, sječenje pravca	17
Nepropisano zaustavljanje/parkiranje	7
Iznenadno smanjenje brzine	2
Nepropisno osiguranje tereta	1
Ostalo	15
UKUPNO	339

3. MIKROLOKACIJE SAOBRAĆAJNIH NEZGODA NA PODRUČJU OPĆINE ŽEPČE

Na osnovu analize prostorne raspodjele saobraćajnih nezgoda moguće je utvrditi prostorni razmještaj i trendove prostronog kretanja nezgoda, njihovu distribuciju, koncentraciju, mikrolokaciju. Na prostornu raspodjelu nezgoda utječe niz različitih elemenata koje treba izučiti kako bi se poduzele mjere za suzbijanje. Elementi koji utječu na prostornu raspodjelu nezgoda su obim i struktura saobraćaja, dužina i kvalitet cestovne mreže, struktura voznog parka, raspored naseljenih mjesta itd. U tabeli 10. data su obuhvaćena područja pojedinim dijelovima cesta na kojima su se najčešće događale saobraćajne nezgode na području općine Žepče u toku 2015. godine.

Tabela 10. Mikrolokacije saobraćajnih nezgoda na području općine Žepče

Obuhvaćeno područje	Ulice u gradu	M-17	R-465	R-474	Lokalne ceste	Ostalo
Broj s/n	63	135	46	16	61	18

Na osnovu navedenih podataka, najveći broj saobraćajnih nezgoda na području općine Žepče u toku 2015. Godine dogodio se na magistralnom dijelu puta M-17 -135 saobraćajne nezgode, ovim djelom puta obuhvaćena su sljedeća područja: Golubinja, Begov han, Želeća, Brezovo

polje, Ograina, Papratnica, Donje ravne, Zenički put, Opštenik, Vašerište, Selište, Tatarbužak, Goliješnica, Brankovići. Komšići, Čusto brdo, zatim ulice u gradu -63 nezgode itd.

4. PRIJEDLOG MJERA NA UNAPRIJEĐENJU STANJA SIGURNOSTI SAOBRAĆAJA NA PODRUČJU OPĆINE ŽEPČE

Kako bi se zadržalo eventualno stanje sigurnosti saobraćaja u narednom periodu, neophodno je provesti niz aktivnosti koje će se ogledat u sljedećem:

- ✓ aktivnosti službenika policije usmjeriti na najfrekventnije i sa stanovišta događanja saobraćajnih nezgoda najkritičnije dionice puteva na području općine Žepče a to je dionica magistralnog puta M-17
- ✓ konstantno radit na uočavanju i sankcionisanju onih prekršaja koji su najčešći uzroci događanja saobraćajnih nezgoda na području općine Žepče s ciljem smanjenja saobraćajnih nezgoda sa težim posljedicama
- ✓ povećati broj akcija pojačane kontrole saobraćaja, a posebnu pažnju posvetiti:
 - ❖ kontroli tehničke ispravnosti vozila
 - ❖ kontroli vozača koji u saobraćaju upravljaju pod dejstvom alkohola
 - ❖ kontroli vozača koji u saobraćaju voze nedopuštenom brzinom
- ✓ boravak službenika policije na dionicama lokalnih i regionalnih puteva, te ulica grada Žepča, u blizini škola, odnosno, na mjestima koja se najčešće koriste za prelazak djece preko puta pri dolasku u školu i odlasku iz škole
- ✓ organizovanje posjeta edukativnog karaktera u škole na području općine Žepče, u okviru školskog programa, radi upoznavanja djece školskog uzrasta sa aktualnom saobraćajnom situacijom na ovom području, kao i osnovnim pravilima u saobraćaju.

5. ZAKLJUČAK

Prema svim naprijed izloženim pokazateljima dokazuju se hipotetičke pretposavke da je stanje bezbjedosti saobraćaja na području općine Žepče relativno zadovoljavajuće, međutim uz primjenu adekvatnih mjera koje uključuju angažman šire društvene zajednice, te konstantni monitoring i analizu saobraćajnih nezgoda za očekivat je da bi se došlo do poboljšanja stanja u svim segmentima što u konačnici podrazumjeva stabilizaciju stanja sigurnosti i postizanja optimalnog uslova za odvijanje saobraćaja. Obimnost i učestalost saobraćajnih nezgoda i težina nastalih posljedica, na navedenim saobraćajnicama, zahtjevaju sistematičniju reakciju lokalne zajednice, ali i svih viših nivoa društvene organizovanosti, radi poboljšanja sigurnosti saobraćaja.

6. LITERATURA

- [1] Strategija razvoja općine Žepče 2013-2018. godine
- [2] Godišnji izvještaj za općinsko vijeće "Služba za prostorno uređenje općine Žepče"
- [3] Mjesečni izvještaji Ministarstvo unutrašnjih poslova ZE-DO kantona za 2015. godinu
- [4] Milinić, B., Milenković, B., Stanković, I., "Pokazatelji bezbednosti saobraćaja", Saobraćajni fakultet Beograd, 2007.
- [5] Lipovac, K., Kukić, D., "Aktivnost lokalne zajednice u bezbednosti saobraćaja – istraživanje putem ankete", Saobraćajni fakultet Beograd, 2007.